

"Децентрализацијата ниту ја замисливме ниту ја правиме за да ги решиме сите проблеми или да ги префрлиме од централно на локално ниво и со тоа да кажеме дека се завршени работите", вели министерот Азис Положани.

"Нема да штитам ниту еден директор кој го прекршил Законот", потенцира Положани.

ОД СРЕДБАТА НА МИНИСТЕРОТ АЗИС ПОЛОЖАНИ СО ГРАДОНАЧАЛНИЦИТЕ

Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

МИНИСТЕРОТ ГРАДОНАЧАЛНИ

Проблеми со греењето во училиштата, проблемите со нивните имотно-правни односи и рокот во кој тие ќе се дефинираат, потоа финансирањето и дефицитот во однос на тековното одржување, капиталните инвестиции, тендерите и директорите на училиштата, долговите и старите фактури, соработката со Министерството за образование, одделенските наставници, регистарот за училиштата, донациите и нивната распределба, подрачните единици и просветните инспектори... Главно, беа забелешките на градоначалниците во однос на децентрализацијата на образованието, кои на неодамнешната средба му беа презентирани на министерот Азис Положани.

Константин Димитров од Кабинетот на градоначални-

кот на Скопје, Трифун Костовски, вели:

"Со владина Уредба од 1 јули требаше да ги прифатиме училиштата во наша надлежност, но тоа не може да го направиме доколку не се дефинираат некои претходни обврски регулирани со Закон. Бараме информации за историјата на финансиските работи во претходните неколку години, потоа информации за состојбата со кадарот, чекаме да формираме работни групи заедно со Министерството. Како град не сакаме да прифатиме никакви претходни задолжувања на училиштата, бараме да се знаат сите направени долгови и обврски на училиштата до денот кога тие преминаа во наша надлежност. Исто така, не би сакале да ги прифатиме ниту технолошките вишоци кои се направени во претходниот пе-

риод. Имаме добиено Уредба со која се дефинирани трошоците, но во неа има недостаток на тие средства. Тој проблем треба да се реши на ниво на Влада, ние не сакаме да правиме ново задолжување на ниво на градот и на општините. Нашиот предлог до Министерството за образование е да се подготви нова уредба, со која заеднички со наши и нивни тимови, за секоја општина и град ќе се утврдат минималните средства кои се потребни за работа на училиштата. Но, сакаме Министерството да го прецизира тој рок".

НЕРАСЧИСТЕНИ ИМОТНО-ПРАВНИ ОДНОСИ

Градоначалникот на Општина Желино потенцира дека многу училишта во таа Општина имаат нерасчистени имот-

но-правни односи, односно тие не се во сопственост на Министерството, односно на Владата. И тој потенцира дека средствата кои за наредните шест месеци ѝ се трансферирани на таа Општина не се доволни за тековно одржување на училиштата, бидејќи голем дел од нив се во руинирана состојба. Ќе бидат потребни и повеќе средства за огревно дрво и нафени деривати.

Градоначалникот на Струмица истакна дека во Буџетот на Владата се скратени средствата за Министерството за образование.

"Каде се - прашува тој - оние средства предвидени како наменски дотации".

Потпретседателот на Заедницата на единиците на локалната самоуправа и градоначалник на Општина Гази Баба, Коце Трајановски, вели:

"Не може да ни се префр-

лаат само 60 отсто или помалку од 60 отсто од средствата, кои биле потрошени минатите години за овие надлежности кои сега ни се префрлаат. Не можеме да работиме со ветување. Не можеме да прифатиме дека премиерот или министерот ќе ни дадат дополнителни средства за тековно одржување на училиштата. Локалната самоуправа ги презема основните и средните училишта и сите ја бараат одговорноста од градоначалниците".

Тој постави прашање и за капиталните инвестиции, а прокоментира дека училиштата се во најнеодржувана состојба, но сепак добро е тоа што платите на наставниот кадар за 2005 - 2006 година ќе бидат под надлежност на Министерството.

Градоначалникот на Општина Аеродром, Киро Тодоровски, зборуваше за поли-

тизацијата на директорите, а претставникот од Општина Сарај, покрај за недоволните средства за тековното одржување на училиштата и за превоз на учениците, праша и што ќе се случи со одделенските наставници со учителско училиште, кои од 1 септември нема бидат вклучени во образовниот процес, а ќе станат технолошки вишок.

Градоначалникот на Општина Кисела Вода, Ѓорѓе Арсов, вели дека државата немала обезбедно имотни листови за 35 училишта во оваа Општина.

"Нема да примам ниту едно училиште ако државата нема документ дека тоа е во нејзина сопственост и немам право во тој објект да вложувам средства", вели Арсов.

Претставникот од Општина Зелениково праша што ќе се случи со училиштата во

проблеми или да ги префрлиме од централно на локално ниво и со тоа да кажеме дека работите се завршени. Децентрализацијата е инструмент со кој треба да се покрене одговорноста за оние кои се поблиску до тие состојби. Потребна е одговорност, подготвеност, отчетност, итн. и меѓусебно разбирање и соработка со централната власт, зошто така е предвидено и со Законот за локална самоуправа, да се надминат овие проблеми коишто, за жал, некој сака да ги постави од позиција на власт или опозиција. Во Министерството за образование вратите ќе бидат отворени за сите градоначалници, кои внимаваат на квалитетот и текот на образовниот процес и на процесот на децентрализацијата, затоа што тука нема позиција или опозиција. Тоа е граѓанска законска и

основи, особено пензионирање, потоа ако некој постапи спротивно на она што е предвидено за јавни набавки, има законска основа да се смени директор на начин како што е предвидено со Закон. Немам намера ниеден неодговорен директор во сегашни законски услови да го бранам или оној кој по секоја цена сака да го држи училиштето и децата како заложници, да изигрува некој херој и не сака да го прифати законското решение. Законот не е направен ако некоја општина добие власт од друга партија, дека треба да ги смени директорите, кои јас сум ги поставил или обратно. Позицијата и опозицијата не се вечни. Треба да се постигне целосна деполитизација. Ние го направивме тоа што од нас зависеше, сега врз база на тие законски односи, ќе ве поддржам се-

што побрзо и тоа е работа на комисиите. Ќе бидете информирани за листата на училиштата кои се решени и секоја општина ќе си ги преземе во нејзина надлежност. Оние кои го немаат решено ова прашање, не ви ги оставаме вам. Ние не велите дека од 1 јули ви даваме сè од децентрализацијата, нема да го оставиме тоа да биде само ваша грижа. Во однос на финансиските дефицити, точно е дека базирано врз историски трошоци оваа година во тие ставки, кои што се однесуваат на децентрализацијата имаме недостаток на средства од 10 отсто. И тоа е направено врз база на анализи и вкупните состојби во Буџетот, приходи, расходи, обврските од ММФ и од Светска банка. Но, не велите - ние криваме раце од сè, и дека ќе ве оставиме на цедило, кога се работи за објективни состојби. Таму каде што треба јас ќе се борам со ваши аргументи, (зголемена цена на електрична енергија, течни горива). Но, историските трошоци не значи дека ако се историски, се и точни. Историски се поради една традиција - кога сите прават буџет на финансии предвидуваат 50 отсто повисоки трошоци. Но, тоа не може да биде репер за нивните потреби. Предвид ќе се земе нивното мислење, но и мислењето на советници од Министерството кои ќе одат на терен. Имаме потреба за разгледување како се дошло до историските трошоци. Очигледно, децентрализацијата е битна токму од таа причина, многу е тешко да контролираш колку нафта ќе потроши некое училиште или колку кубници дрва. Очигледно дека вие можете многу поблиску да ги утврдите состојбите. Ние тоа го правевме, очигледно не беше добро, но не беше ниту можно, за секое училиште да мериш колку дрва се потрошени. Вие ќе имате интерес тоа да го направите и да пристапите кон увид како се користат овие средства од оној за кој вие ќе распишете тендер. За тој дел на блок дотација, кој се пре-

НЕ ГИ ОСТАВА ИЦИТЕ НА ЦЕДИЛО

подрачните единици (9 подрачни и 1 централно), каде бројот на учениците варира, а го посочи и примерот со директорот, кој иако го исполнил работниот стаж, сè уште не сака да се пензионира.

Претставничката од Велес праша дали просветните инспектори треба да имаат звање советник.

"Новоформираните општини во градот Велес ќе работуваат луѓе од самата Општина, досега тоа одеше преку Општина Велес, а што ќе се случува со кадарот од градот Велес", праша таа.

НАДЛЕЖНИОТ ОДГОВАРА

Откако ги сослуша сите забелешки министерот Положани потенцира:

"Децентрализацијата ниту ја замисливме ниту ја правиме за да ги решиме сите

уставна одговорност".

Во однос на поставеното прашање за тоа дека Положани ги сменил директорите на сите училишта, тој одговара:

"Смената на директори ја прави Законот, а не министерот. Јас не се сменив себеси, туку го сменив Законот. Имајќи ја предвид тежината на овој проблем, Собранието прифати да го смени Законот со кој се уредува таа материја, па ајде да покажеме како и на кој начин го спроведуваме тоа што го донесовме, да ги видиме позитивните и негативните решенија. Не значи дека е идеално, времето ќе ги покаже ефектите од таквиот начин на избирање директор, па потоа ќе ја разгледаме состојбата дали сме грешеле или не. Никој не вели дека сегашните директори кои се именувани со Закон се идеални луѓе. Има

каде каде што ќе преземете со Закон предвидени чекори, кои ќе бидат во функција на подобрување на состојбите во образованието. Нема да штитам ниту еден директор кој го прекршил Законот, зошто целта на овој Закон не е да ги штити постојните директори".

Положани вели дека градоначалниците со право го покренуваат проблемот за сопственоста на училиштата. Во изминатите 3-4 месеци Министерството за образование има направено анализа и за поголемиот дел училиштата има катастарско-имотно уредени односи.

"Тие училишта - додава Положани - кои го имаат решено ова прашање веднаш ќе ги преземете, но има и такви кои воопшто не се евидентирани во катастарот. Ние во Владата преземавме чекори да го решиме тој проблем

фрла кон вас, одговорноста е ваша. Вие сте основачи, тендерот е во општината, вие ќе одлучувате за дрва, нафта. Знам дека ние секогаш ќе војуваме во однос на парите, тоа е константна борба меѓу централната и локалната власт, а особено со вакви ингеренции. Ќе имаме константен дијалог, но не значи дека сè е така како што ние или вие кажувате, затоа упатувам на потребата за разгледување на трошоците во однос на одредени критериуми. Вие господа градоначалници, можете слободно да не ги прифатите обврските (да не купите дрва за огрев во училиштата), но има преодни одредби во Законот, каде што пишува нереализацијата на со Закон предвидена организација во основно образование ги враќа општините на централно ниво и со тие средства кои треба да ви ги префрлиме ние ќе ги реализираме нашите обврски, ние не оставаме образованието да биде заложник на меѓупартиски работи на меѓусебни кошпања, ќе ја реализираме наставата. Ако сакате да ги земете ингеренциите треба да ги реализирате обврските, но ако во нешто не успеете ние сме свесни дека треба да седнеме и да разговараме. Ултимативни позиционирања не прифаќаме".

Министерот Азис Положани објаснува дека со Закон е предвидено капиталните инвестиции да останат на централно ниво.

"Од 1 јануари 2006 година ќе има и други ставки, кои се во доменот на тоа што значи одржување и ние дополнително ќе ги вклучиме и тие ставки (интервенции во летниот период) и ќе ги префрлиме во ваши ингеренции во зависност од бројот на ученици, или по број на објекти... Но, капиталните инвестиции обезбедуваат еднакви средства за еднакви инвестиции на сите училишта во РМ. Секоја капитална потреба, која произлегува од вашите потреби по однос на број на ученици, сигурно ќе се ориентира кон вас. Знаеме дека има места каде училиштата

се добри и помалку добри и места каде што се потребни итни инвестиции. Ние сме тие кои ги создадовме и треба да ги одржуваме. Но, Владата останува отворена за капитални инвестиции врз база на барања и предлози од сите општини на централно ниво за еднаков пристап".

Министерот потенцира дека прави обид од сега натаму сите средства кои доаѓаат како донации да ги ориентира преку Заедницата на

крајот на годината, а потоа ќе имате годишна уредба-наменска дотација, во која ќе бидат предвидени одржувањето и транспортот на ученици. Ако некој наставен кадар остане без работа и некое училиште се затвори, тоа е ваша одговорност, се разбира, ако е законски. Ние не можеме да држиме еднаков број наставници, а бројот на децата во секоја општина да ни се намалува. Јас ќе направам рационализација во де-

искористиме за да платиме сè што можеме. Владата ќе расправа за долговите и веројатно ќе најде решение", коментира Положани.

Тој објаснува дека штом ќе се реализира постапката за имотно-правните односи, веројатно училиштата ќе почнат да го водат регистарот. Кога станува збор за просветните инспектори, Положани потенцира дека тие треба да ги задоволат посебните услови од Законот за инспек-

ЛОКАЛНИТЕ ТАТКОВЦИ ЗАГРИЖЕНИ ЗА ИНГЕРЕНЦИИТЕ

единиците на локална самоуправа.

"Од соработката со холандската Влада постојат најава за можни инвестиции. Мој интерес е вие да бидете поефикасни, за менаџирање на оваа состојба. Но, во голем дел сè зависи од донаторите. Вие разговарајте, убедете ги", вели Положани.

Во проектот за модернизација на образованието предвидени се средства кои ќе се трансферираат директно до училиштата. Предвидено е секое училиште да има компјутери. Ќе има формула и за обука на наставниците.

"Од 2007 година се предвидува и друг вид дотација, која ќе биде наменета за платите на наставниците. Од 2006 година ќе има привремена уредба, која ќе важи до

лот на тоа што е законски определено за да ви помогнам кога во 2007 година ќе дојдете во таа позиција, барем малку да ви олеснам. Не е можно да постојат две паралелки со по 5 деца, една може, на пример, во Бач или во некои рурални средини. Затоа е градоначалникот со советникот, да види колку ученици има. Јас водам дополнителни контроли со секторите за образование, за да видам дали информациите се точни. Со блок дотацијата ќе ви се дадат пари за целото образование и ќе имате слободни можности, а ние ќе внимаваме преку инспекторатот да не се прекрши Законот и правото на детето. Старите фактури, до крајот на шести месец ќе ги платиме и сите средства кои ги имаме ќе ги

тори и општите услови од Законот за администрација. Просветниот инспектор мора да биде државен службеник и да има 5 години работен стаж во институциите во образованието. Но, и овластениот службеник може да ги исполни истите услови, но не мора да биде државен советник.

Во поглед на кадарот, ако на конкурсот за работно место се појави некој со високо образование, нормално по сила на Законот, оној кој не поседува такво образование, станува невработен. Тоа не е прашање на политика, туку на Закон. Од 1 септември ќе се смени Законот, постои основа некој да остане ако му е потребен на училиштето, но не може да држи настава поради квалификацијата.